

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 106/15
Люксембург, 23 септември 2015 г.

Заключение на генералния адвокат по дело C-362/14
Maximillian Schrems/Data Protection Commissioner

Според генералния адвокат Bot решението на Комисията, с което се констатира, че защитата на личните данни в САЩ е достатъчна, не е пречка националните органи да преустановят прехвърлянето на данни на европейските абонати на Facebook към разположени в САЩ сървъри

Генералният адвокат освен това счита, че посоченото решение е невалидно

Съгласно директивата за обработването на лични данни¹ прехвърлянето им към трета страна може да се извърши, ако въпросната страна гарантира достатъчна степен на защита на тези данни. В директивата се посочва също, че Комисията може да констатира, че дадена трета страна гарантира достатъчна степен за защита. След като Комисията приеме решение в този смисъл, прехвърлянето на лични данни към съответната трета страна може да се извърши.

Г-н Maximilian Schrems е австрийски гражданин и ползва Facebook от 2008 г. Също както при другите пребиваващи в Съюза абонати предоставените от г-н Schrems данни на Facebook изцяло или частично се прехвърлят от ирландското дъщерно дружество на Facebook върху разположени на територията на САЩ сървъри, където се съхраняват. Г-н Schrems подава жалба до ирландския орган за защита на личните данни, тъй като счита, че предвид направените през 2013 г. разкрития от г-н Едуард Сноудън относно дейността на разузнавателните служби на САЩ (по-специално National Security Agency или „NSA“) правото и практиките на САЩ не предоставят никаква реална защита срещу наблюдението от страна на американската държавна администрация на прехвърляните към тази страна данни. Ирландският орган отхвърля жалбата по-специално с довода, че в решение от 26 юли 2000 г.² Комисията е приела, че в рамките на т.нар. схема за „сфера на неприкосновеност на личния живот“³ САЩ гарантират достатъчна степен на защита на прехвърляните лични данни.

High Court of Ireland (Върховен съд, Ирландия) е сезиран със случая и иска да се установи дали посоченото решение на Комисията е пречка съответният национален надзорен орган да проведе разследване по жалба, в която се твърди, че определена трета страна не гарантира достатъчна степен за защита, и при необходимост да преустанови оспорваното прехвърляне на данни.

В днешното си заключение генералният адвокат Yves Bot приема, че **наличието на решение на Комисията**, с което се констатира, че дадена трета страна гарантира достатъчна степен за защита на прехвърляните лични данни, **не може да отнеме, нито дори да намали правомощията, с които разполагат националните надзорни органи по**

¹ Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, стр. 31; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 17, стр. 10).

² Решение 2000/520/ЕО на Комисията от 26 юли 2000 година съгласно Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно адекватността на защитата, гарантирана от принципите за „сфера на неприкосновеност на личния живот“ и свързаните с това често задавани въпроси, публикувани от Департамента по търговия на САЩ (ОВ L 215, стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 16, том 1, стр. 64).

³ Схемата за сфера на неприкосновеност на личния живот включва поредица от принципи относно защитата на личните данни, към които американските предприятия могат да се присъединят доброволно.

силата на директивата за обработването на лични данни. Генералният адвокат освен това счита, че **решението на Комисията е невалидно**.

Генералният адвокат най-напред приема, че предвид важността на функцията, която изпълняват националните надзорни органи в областта на защитата на данните, правомощията им за намеса трябва да останат непокътнати. Ако националните надзорни органи бяха абсолютно обвързани от приетите от Комисията решения, това неизбежно би ограничило пълната им независимост, с която се ползват по силата на директивата. Генералният адвокат стига до извода, че ако национален надзорен орган прецени, че съответното прехвърляне на данни накърнява защитата на гражданите на Съюза при обработването на техните данни, той има право да преустанови прехвърлянето, при това независимо от извършената в решението на Комисията обща оценка. Всъщност предоставените с директивата правомощия на Комисията не засягат правомощията, предоставени на националните надзорни органи от същата директива. С други думи, **Комисията не е оправомощена да ограничава правомощията на националните надзорни органи**.

Макар генералният адвокат да признава, че националните надзорни органи са правно обвързани от решението на Комисията, той същевременно счита, че подобно обвързващо действие не може да доведе до цялостно отхвърляне на всички жалби, тоест незабавно и без никаква проверка на тяхната основателност — още повече че констатацията относно наличието на достатъчна степен за защита е споделена компетентност между държавите членки и Комисията. Решенията на Комисията наистина изпълняват важна роля за уеднаквяване на условията в държавите членки за прехвърляне на данни, но това уеднаквяване може да продължи само докато съответната констатация не бъде оспорена, по-специално в рамките на жалба, която националните надзорни органи трябва да разгледат в съответствие с признатите им с директивата правомощия по провеждане на разследване и налагане на забрана.

Освен това според генералния адвокат при констатирани системни недостатъци в третата страна, към която се прехвърлят лични данни, **държавите членки трябва да имат възможност да вземат необходимите мерки за закрила на основните права**, защитени с Хартата на основните права на Европейския съюз, сред които са правото на **зачитане на личния и семейния живот и правото на защита на личните данни**.

Предвид изразените съмнения в хода на производството относно валидността на Решение 2000/520 генералният адвокат счита, че Съдът трябва разгледа този въпрос и стига до извода, че решението е невалидно. Всъщност от констатациите на High Court of Ireland и на самата Комисия следва, че **правото и практиката на САЩ позволяват широкомащабно събиране на прехвърляните лични данни на граждани на Съюза, без последните да разполагат с ефективна съдебна защита**. Тези фактически констатации показват, че Решение 2000/520 не съдържа достатъчно гаранции. Поради липсата на гаранции то е приложено по начин, който не отговаря на нужните изисквания на директивата и Хартата.

Генералният адвокат също така счита, че достъпът на американските разузнавателни служби до прехвърлените данни **представлява намеса, засягаща правото на зачитане на личния живот и правото на защита на личните данни**, които са гарантирани от Хартата. Освен това според генералния адвокат невъзможността за гражданите на Съюза да бъдат изслушани по въпроса за прихващането и наблюдението на техните данни в САЩ представлява **намеса, засягаща правото на гражданите на Съюза на ефективни правни средства за защита**, закриляно с член 47 от Хартата.

Според генералния адвокат **тази намеса, засягаща основните права, противоречи на принципа на пропорционалност, по-специално тъй като извършваното от американските разузнавателни служби наблюдение е масово и без конкретна цел**. Впрочем достъпът до личните данни, с който разполагат американските разузнавателни служби, в общ план включва всички лица и всички средства за електронна комуникация,

както и всички прехвърлени данни (включително съдържанието на съобщенията), без да се прави никакво разграничение, ограничение или изключение в зависимост от преследваната цел от общ интерес. Според генералния адвокат при това положение в никакъв случай не може да се смята, че съответната трета страна може да гарантира достатъчна степен за защита, още повече че схемата за сфера на неприкосновеност на личния живот, така както е определена в решението на Комисията, не съдържа гаранции, които да предотвратят масов и всеобхватен достъп до прехвърлените данни. На практика няма независим орган, който може да извърши проверка в САЩ по нарушаването на принципите на защита на личните данни от страна на публични субекти, като например американските служби за сигурност, по отношение на гражданите на Съюза.

Генералният адвокат смята, че с оглед на констатираното нарушение на основните права на гражданите на Съюза **Комисията е трябвало да прекрати прилагането на решението**, независимо от това че в момента води преговори със САЩ с цел преустановяване на констатираните нередности. Генералният адвокат също така отбелязва, че Комисията решава да започне преговори със САЩ именно защото преди това констатира, че степента на защита, гарантирана от тази трета страна в рамките на схемата за сфера на неприкосновеност на личния живот, вече не е достатъчна и че решението от 2000 г. вече не отговаря на реалното положение.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106